

Paminėtos Popiežiaus Jono Pauliaus II mirties metinės

Praėjusį sekmadienį minėdami Popiežiaus Jono Pauliaus II iškeliavimo į Amžinąjo Tėvo namus metines Bažnyčia ir pasaulio tikintieji bendra malda dėkojo Dievui už Didžiojo Popiežiaus dovaną – už Jo gyvenimą, tarnystę Švento Petro soste, taip pat ir už paskutinį pontifikato laikotarpį, kurį Popiežius Benediktas XVI pavadinė „pilnu ne tik kančios, bet ir triumfo, tikrai veikiniu“.

Likus kelioms savaitėms iki Didžiojo Popiežiaus pirmųjų mirties metinių, Romoje išleista Popiežiaus beatifikacijos proceso dalimi laikoma knyga apie paskutiniąsias šio Dievo tarto gyvenimo dienas „Leiskite iškeliauti. Stiprybė Jono Pauliaus II silpnume“. Vienas iš šio leidi-

Kauno arkikatedroje bazilikoje paminėtos Popiežiaus Jono Pauliaus II mirties metinės
Zenono Šiaučiulio nuotr.

nio bendraautorių, ilgametis Jono Pauliaus II sekretorius, testamento vykdytojas, naujasis Krokuvos kardinolas Stanislavas Dzivis teigia: „Jo mirtis pasaulyje sužadino labai daug gėrio, daug

atjautos, didesnį priklausymo Dievo Tautos bendrijai supratimą. Jonas Paulius II yra tarsi grūdas, kuris mirė, kad duotų naują gyvybę. Dievas jį paémė iš mūsų tarpo ir vėl naujai mums dova-

nojo. Tai matome pagal tikėjimo, vilties ir meilės vaisius.“

Kartu su pasaulio tikinciaisiais Didžiųjų Popiežių prisiminė ir Lietuvos žmonės. Kauniečiai iškilmingai Eucharistijos liturgijai, kuriai vadovavo arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, susibūrė Kauno arkikatedroje bazilikoje. Kauno arkivyskupojoje surengtoje konferencijoje „Jonas Paulius II – gyvenimas, idėjos, veikla“ religijos mokslų daktaras Paulius Subačius aptarė Didžiojo Žmogaus įtaką visuomenei. Dvidešimt šešerių metus Katalikų Bažnyčiai vadovavęs Šventasis Tėvas Jonas Paulius II buvo prisimintas ne tik žodžiais ir maldomis, bet ir moksleivių, studentų kūryba.

„Tremtinio“ inf.

3 Seimo opozicija artimiausiu metu ketina siūlyti Seimui svarstyti pasitikėjimo A. Paulausku klausimą

4 LPKTS skyriuose aptarta praėjusių metų veikla, išrinkti delegatai į artėjantį LPKTS suvažiavimą

5 Knyga apie Saušio 13-ąjį žuvusio Tiito Masiulio gyvenimą ir žygdarbių išdalyta Lietuvos mokykloms ir bibliotekoms

Nuo grindinio akmens iki žmogaus širdies

Taip pavadintas kovo 30 d. Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje įvykęs susitikimas su Kėdainių krašto žmonėmis – pirmasis projekto „Provincijos iššūkiai“ renginys. Šiuo projektu norima leisti didmiesčio ir provincijos kultūros žmonėms apsižiusti vertybėmis, patirtimi, mintimis ir sumanymais – didmiestyje (Kaune) surengti provincijos menininkų parodą, literatūros vakarą, pristatyti regionų literatus, įtraukti į šiuos renginius ir regionų meninių kolektyvų pasirodymus, svečiams iš provincijos organizuoti įdomias ekskursijas į Kauno kultūros židinius: muziejus, galerijas, teatrus, supažindinti su kitu vertingu miesto kultūros paveldu.

Apsikeista vertybėmis

„Provincijos iššūkių“ suorganizojas – Juozas Rimkus, Kauno apskrities viešosios bibliotekos kultūros renginių ir leidybos grupės vyresnysis bibliotekininkas, menininkas, LPKTS Kauno sk. narys, gimęs 1951-ųjų metų tremtinį šeimoje, Krasnojarsko kr. Užuro r. Lopatkos kaime.

Idėja gimė prieš metus

„Provincijos iššūkių“ suorganizojas Juozas Rimkus Jolitos Navickienės nuotr.

Kaune suorganizavus Skriaudžių (Prienų r.) muziejaus kalendorių kolekcijos pristatymą. Projektous autorius pajuto, kokie svarbūs kultūriniai mainai tarp kaimo ir miesto žmonių.

Kėdainiškiai Kaune aplankė apskrities viešosios bibliotekos unikalą Senųjų ir retų knygų ekspoziciją, Nacionalinio M. K. Čiurlionio muziejaus Liaudies meno skyrių, Kauno akademiniame dramos teatre stebėjo spektaklį „Dešimt indėniukų“.

Menotyrininkė dr. doc. Laima Šinkūnaitė pristato knygą „Kėdainių krašto dailė ir dailininkai“
Vytauto Tamoliūno nuotr.

Savipeikos maratonas dar nefinišuoja

Kėdainių Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos darbuotojos kauniečiams pristatė dokumentų, ekslibrisų, tapybos darbų parodas, Kėdainių literatūrų klubo „Varsna“ narių kūrybą, parodė filmuotą medžiagą apie savo miestą. Koncertavo folkloro ansamblis „Jorija“. Istorikė Audronė Pečiulytė ir menotyrininkė dr. doc. Laima Šinkūnaitė pristatė Jono Jucevičiaus monografiją „Kėdainių krašto dailė ir dailininkai“.

(keliamas į 5 psl.)

Prezidentas atliko konstitucinę pareigą – Seime perskaitė metinį pranešimą. Jame glaustai ir argumentuotai pateiktas Valstybės Vadovo požiūris į Lietuvos Respublikos užsienio ir vidaus politikos aktualijas bei problemas. Būtų naivu manyti, kad pranešimo turinys ir apimtis galėtų tenkinti visus atsakingus valstybės pareigūnus, tarnautojus ir šiaip piliecius. Nieko nuostabaus, kad pasirodė kritiškų šio dokumento vertinimų. Vargu ar verta juos kartoti. Tačiau vertintojų balsai išryškina kai kurias tendencijas. Bene pati ryškiausia – sutelktas Prezidento puolimas. Pasitaikė ir tokiai, kurie neigia viską, ką bedarytų šalies vadovas. Savaiame suprantama, buvome ir esame „artimojo užsienio“ specialiųjų tarnybų dėmesio lauke. Naudinga paanalizuoti kampanijos ar atskirios akcijos tikslus.

(keliamas į 2 psl.)

Savipeikos maratonas dar nefinišuoja

(atkelta iš 1 psl.)

Žinomą apžvalgininką A.Račą bene labiausiai nustebino tai, kad Prezidentas savo pranešime neįvardijo né vieno konkretaus pareigūno ar valdžios institucijos, dirbusių prastai ar piktnaudžiavusių tarnybine padėti. R.Staselis ("Alytaus naujienos") kerta iš peties: "Pranešime ne tik atsargiai vengta pavardžių ir kitų konkrečių aiškaus įvardijimo reikalingų dalykų. Būtent dėl to kai kurios pranešimo tezės kaip niekada darnaus komentatorių, politologų choro buvo sumaltos į miltus. Ir ne be reikalo."

Savaime peršasi mintis, kad šie pora pavyzdžių iš netrumpos serijos kritiškų pasisakymų akivaizdžiai liudija sovietmečio praktikos nostalgiją. Genseko ataskaitiniame pranešime būdavo išvardijami toli gražu ne visi, bet nors keli po ranka papuoł ar pakišti prasižengėliai, atsilikėliai. Juk brandaus socializmo metais, kai visa liaudis "vadovaujama ir vairojama SSKP" kûrė šviesų komunizmo rytojų, visa armija "rajpirsekų" sąžiningai atkartodavo privilomas genseko kalbos citatas, sočiai pamargindami savo pranešimus piktnaudžiavimo faktais ir razono atsilikelių bei prasižengelių pavardėmis. Maža to, čia pat buvo duodami privalomi nurodymai kaip, ką, kur ir kada taisity.

Tačiau galima pagalvoti, kad minėtas argumentas reikalauti iš Prezidento konkretumo plaukia iš nesuvokimo, kaip veikia valstybės valdymo sistema. Valdžių padalijimo principas, įtvirtintas Respublikos Konstitucijoje, glaučiai ir aiskiai nustato Prezidento galias, teises ir pareigas. Ne retam kavaleristo prigimties "reformatoriu" né motais, kad visiems valdžios pareigūnams, taigi ir Prezidentui, privalu laikytis kito ne mažiau svarbaus principo – subsidiarumo, nors jis tiesiogiai neminimas Pagrindiniame Įstatyme.

Subsidiarumo principas byloja, kad sprendimai būtų priimami kiek galima arčiau piliečių ir tuo lygmeniu, kuriame jie yra efektyviausi. Jeigu sprendimą gali priimti žemesni valdžios lygmenys, vadinas, nėra reikalo jį patiketi aukštėsniam. Šio principo griežtai laikomasi Europos Sąjungos valdymo institucijose. Todėl nereikėtų stebėtis, kad posovietinėje visuomenėje tolydžio atsiranda padūsavimų dėl jau sąvartynan išmesčių "rajpirseko" galių.

Ypatingo dėmesio nusipelno "kritika", paskelbta "Lietuvos aido" kovo 30 d. numeryje: "Ar Adamkus demagogų plejadoje yra kokia nors išimtis? (...) V. Adamkaus demagogija pralenkė K.Černenkos ataskaitas.

Edmundas SIMANAITIS

(...) Taigi visi rikiuokimės į Lietuvos Prezidentą ir per pusmetį būsime pirmoje vietoje pasaulyje pagal demagogiją."

Straipsnyje nei kritikos, nei argumentų nėra. Visa Prezidento veikla vertinama tik neigiamai. Kaltinimai demagogija prašosi įvertinami pagal Lietuvos Respublikos administracių teisės pažeidimų kodekso 214-6 straipsnį: "Respublikos Prezidento įžeidimas arba šmeižimas masinės informacijos priemonė – užtraukia įspėjimą ar baudą ..."

Gerokai glumina laikraščio "kaklaryšis" – "Valstybės dienraštis". Si paantraštė įpareigoja objektyviai atspindėti Valstybės politiką, aktualias, bet nenusiristi iki šmeižto ar dezinformacijos skleidimo. Prezidentas yra gyvas Valstybės simbolis, kurio niekinimas, šmeižimas įžeidžia ir valstybės piliečių jausmus, taigi ir mano.

Trečiosios Respublikos filosofų būryje lietuviška pilietine pozicija išsiskiria prof. Leonidas Donskis. Jis vaizdžiai apibūdino nūdienos visuomenėje vis stipriau pasireiškiantį chamizmo reiškinį, pasireiškiantį tuo, kad "chamui nebelieka jokios paslapties kitame žmoguje. Chamas, žvelgdamas į kito žmogaus veidą, niekada jame neįžvelgs to, kas turėtų sukelti pagarbą – pagarbą tam, ką ne mes sukūrēme ir ko buvimas skiriasi nuo mūsų buvimo pasaulyje." Filosofas primena, kad "pakanka prisiminti R. Pakso pataręjį Gintarą Šurkų, viešai įžeinėjusį šalies prezidentą Valdą Adamką ir vadinusį jį pensininku. Lygiai tą patį dabar daro Viktoras Uspaskichas. Jie šią darė ir tebedaro ne vien iš savo autentiško chamizmo ir nemelutos, tikros nepraustaburnystės – tai yra ir žvalgybinis veiksmas, leidžiantis išsiaiškinti, kiek toli siekia viešosios erdvės degradacija." ("Klaipėda", 2006-03-27)

Iš tikrujų chamizmo erdvės plėtra dar nesustabdyta. Prezidentas, kalbėdamas Seime, pasakė: "Reikalavau ir reikalausiu, kad, vertinant politikų ir valstybės tarnautojų elgesį, politinės moralės kriterijai būtų laikomi ne mažiau svariais už teisinius."

Minėta reakcija į Prezidento metinį pranešimą patvirtina esant rimtos pažangos valstybės užsienio ir vienos politikoje. Jos turėtų būti daugiau ir apie tai kalbama. Koncentruota savipeika duoda ir atvirkštinį efektą – Lietuvos nepriklausomybės neigėjams mageti maga sumenkinti visa, ką esame pasiekę, o nepavyksta dėl to, kad dalykiškos kritikos nedrįstama imtis arba neleidžiama to daryti.

Sveikiname

Dalyte ir Tiliau RASLAVIČIAI,

Bendro gyvenimo kelią jau 50 metų einate kartu. Jūs, sukūrė šeimą gūdžioje tremtyje – Tomsko sr. Kargasoko r., išsaugojote tą židinį iki šiol. Tai puikus pavyzdys jauniems žmonėms, šiandien kuriantiems savus gyvenimus.

Nuoširdžiai sveikiname ilgametę LPKTS Prienų sk. pirmininkę Dalytę Raslavicienę ir jos gyvenimo palydovą Tilių, atšventusius auksinę santuoką. Meilės ir sutarimo Jums linkėti nereikia – šias vertėbes garbingai puoselejote ir išsaugojote. Linkime abiems stiprios sveikatos, sėkmės ir Dievo palaimos.

LPKTS taryba ir valdyba, "Tremtinio" redakcija

Vilius BRAŽENAS

Nevengiant tiesos apie emigraciją

Valstybei ir tautai žalingai emigracijai iš Lietuvos sustabdyti pirminiausia būtina daiktus vadinti tikrai sūrūpais vardais. Sveikintinos dr. Povilo Jakučionio blaivios mintys tuo klaušimu išdėstyotos 2006 m. kovo 23 d. (Nr. 12) "Tremtinyje". Jis sugriovė didžių "bedarbių bégimo" melą, kuris neatsakingai naudojamas kaip pirmas "bégimo" pateisinimas. Kvalifikikuotų darbuotojų stoka nutraukia pirmajai to melo kaukę. Reikia nuplėsti ir "bégimo" (be raudonarmiečių durtuvų ir Sibiro tremties pavojaus) kaukę. Vyksta ne "bégimas", o pabėgimas: pabėgimas nuo pareigos tévų kraštui – Tévynei; nuo pareigos prisiėti prie prieš nuniokotos (ekonomiškai ir dvasiškai) Lietuvos atkūrimo.

Pabréžtina, kad čia nekalbama apie tuos, kurie parodo pagirtinos drādos ir iniciatyvos užsidirbtį lėšų užsienyje, ten imantis bet kokio darbo, kad padėtų ekonominius pagrindus savo ar artimųjų projektams Lietuvoje. Jie yra lietuvių – "investuotojai" į Lietuvos atkūrimą.

Tačiau keblus klausimas: ar galime pasmerkti kaip dezertyrus iš kovos lauko net ir tuos, kurie, pareiškę "kas man iš tos Lietuvos", atsuka tévu žemei nugarą ir eina ieškoti ne darbo, o uždarbio, gal lengvai parsiduos

ir trečiam, daugiau užmokančiam kraštui. Tačiau jie yra apgailėtini, o ne beatodairiškai pasmerktini, nes yra šlykščiausios žinomas pasaulyje sistemos – komunizmo okupacijos aukos. Naciai dujų kamerose kitas tautas žudė nuodingomis dujomis, o komunistai už "geležinės uždangos", lyg didžiulėje kameroje, tautas žudė tautiškumui ir patriotiškumui nuodin-gomis melagingu idėjų formomis.

Karo ginklų skeveldros paliko daugybę žmonių be rankų ir kojų, o didžiojo melo dujos daugelį sovietinėje kameroje uždarytų žmonių paliko be vieno iš šviesiausių jausmų širdyje – be Tévnės meilės jausmo, kurį sekė net iki mirties pasiaukoti skatinas patriotišumas. Tad tie filosofai, kurie lyg kokie habilituoti runkeliai niekina patriotizmą, atgaivina tą užsilikusių dujų veikimą. Be Tévnės meilės jausmo žmogus yra dvasios invalidas.

Tad reikia gailėtis ir užjausti tuos, kurie tą kilnų ir žmogų pakeliantį jausmą yra praradę. Reikia tikėtis, kad atsidūrė svetur, tapę svetimais tarp svetimų, jie pajus Tévnės laukų, artimųjų šiltos šypsenos trauką ir atgaus Tévnės meilę, tapę tikrais lietuvių, o ne pasaulyje pasimetusiais kosmopolitais.

(keliamas į 4 psl.)

Atidaromos naujos ekspozicijos

Genocido aukų muziejuje, Vilniuje, atidaromos trys naujos ekspozicijos: "Lietuvos gyventojai Gulage: 1944–1956 metai", "Trémimai: 1944–1953 metai" ir "KGB 1954–1991 metais".

Bus eksponuojamos nuotraukos, darytos dar nepriklausomoje Lietuvos ir kalinimo vietose, represinių žinybų dokumentai ir Vorkutos sukilėlių memorandumas, lageriuose vilkėti drabužiai ir avėtas apavas, pačių pasigaminti kryželiai, maldaknygės, sveikinimai likimo draugams, istorinė dokumentinė medžiaga.

Bus liudijama istorinė tiesa, kaip 20 amžiaus 6-ajame dešimtmetyje ēmus liberalizuoti J. Stalino įvestą politinį režimą, naujai įkurta represinė žinyba, KGB, toliau persekiojo kitaminčius. Lankytųjai galės susipažinti su žinybos veiklą reglamentavusiais dokumentais, išlikusiomis darbo priemonėmis, naudota metodine medžiaga ir blankais, KGB darbuotojų kabinetuose laikyta sovietinė atributika, pompastiškų mitingų ir demonstracijų vaizdais.

"Tremtinio" inf.

Dėl “Mažeikių naftos”

Seimo opozicijos lyderis Andrius KUBILIUS paskelbė pareiškimą, kuriame rašoma:

“Po to, kai Vakarų bankai “Jukos” kreditoriui išskolinimus pardavė tiesiogiai Kremliaus valdomai “Rosneft”, o Maskvos arbitražo teismas pradėjo nagrinėti “Rosneft” inicijuotą bankrōto bylą, Lietuvos Vyriausybė, spręsdama “Mažeikių naftos” reikalus, privalo turėti labai aišką ir skaidrią veiksmų strategiją. Iki šiol gebėjimą taip veikti nematėme, todėl dar su didesniu nerimu žiūrime į sparčią ne Lietuvos naudai besikeičiančią situaciją. Pastaruoju metu vis keičiau atrodo premjero A. Brazauskas nuostata laikyti Vyriausybei nepriimtinomis lenkų ir kazachų bendroves, tariamai negalinčias garantuoti naftos tiekimo, iš ko galima spėti, kad naujas “Mažeikių naftos” savininkais jis vėl norėtų matyti kokią nora Rusijos naftos bendrovę.

Vyriausybė elgiasi keistai, kai ir vieniems, ir kitiems keilia pretenzijų dėl jų sugebėjimo aprūpinti “Mažeikių naftą” nafta, nes ir vieni, ir kiti už “Mažeikių naftą” siūlo didžiulius pinigus ir būtų nesuprantama, jeigu mokėdami tokius pinigus jie nebūtų garantuoti dėl gebėjimo tinkamai tvarkyti “Mažeikių naftos” darbą.

Akivaizdu, kad Kremlis stengsis ir kazachus, ir lenkus atbaidyti nuo “Mažeikių naftos” akcijų įsigijimo, gąsdinamas teismais, arbitražais ar naftos tiekimo blokadomis. Todėl Vyriausybė turi veikti greitai, protingai ir ryžtingai. Jeigu “Jukos” dėl kokių nors priežasčių nebesugebės šių akcijų parduoti, Vyriausybė turės jas nacionalizuoti. Bet koks delsimas reikš, kad “Mažeikių nafta” atiteks į nuo Kremliaus priklausomų bendrovių rankas.

Jeigu Kremliai pavyks perimti “Mažeikių naftos” kontrolę, privalėsime traktuoti, kad taip įvyko dėl Ministero pirmininko A. Brazauskas sąmoningo veikimo (ar neveikimo), nesugebant apginti Lietuvos interesų ir sudarant galimybes Kremliai Lietuvoje realizuoti savo planus, dėl ko milžiniškai išaugą grėsmė Lietuvos nacionalliam saugumui.”

“Treminio” inf.

Opozicija ketina reikalauti atsakomybės iš Seimo pirmininko

Šią savaitę Seime bus nagrinėjamos statybų Turniškėse aplinkybės ir galimi čia besitarkančios Vyriausybės kanceliarijos akcinės komunalinių paslaugų bendrovės piktnaudžiavimai bei sprendžiami Seime egzistuojančios privilegijų sistemos padariniai. Iškilus Turniškių skandalui, žiniasklaida ypatingą dėmesį atkreipė į Seimo “virtutę”. Paaiškėjo, kad buvusi sovietinė nomenklaturinė paslaugų sistema parlamente kuo puišiausiai veikia.

Visą pastarąjį savaitę Seime vyksta diskusijos, kurios čia dirbančios paslaugų įmonės nėra reikalingos, o kurios – būtinės, kur prasideja privilegijos, o kur téra parlamento darbo organizavimas. Pagrindinis dėmesys tenka Seimo autoūkiui, kuris ne tik garantuoja parlamentarų ir Seimo darbuotojų gabėniamą, bet, pasirodo, ir aptarnauja jų asmenines mašinas: plauna, remontoja. Kitas galimo konflikto taikinis – valstybinė maitinimo įstaiga “Greminta”, kuri Seime įsirengusi du restoranus, valgyklą ir parduotuvę. Taip pat kyla klausimų ir dėl Seimo viešbučio, sporto klubo, kir-

pyklos ir kitų paslaugų įmonių reikalingumo. Visos frakcijos dėl minimų tarnybų turi skirtingą nuomonę. Griežčiausiai šiuo klausimu yra nusiteikę naujieji liberalai, kurie, kaip nauja partija, naujosi kilusio skandalo teikiamu viešumu ir nepraleidžia progos pasisakyti bet kurioje televizijoje.

Tėvynės sajungos frakcija Seime laikosi aiškios ir nuosaikios pozicijos. Susirūpinusi Seimo įvaizdžiu ji reikalauja naikinti dar sovietinės nomenklaturos laikus siekiančias privilegijas ir reikalauja atsakomybės iš Seimo pirmininko Artūro Paulausko.

“Visose garažų, šunelių, tarnybinių restoranų istorijoje, Seimo kanceliarijos valdininkų ir vairuotojų pareiškimuose ir visoje šioje nomenklaturinėje kakofonijoje regis paskęsta esminiai dalykai ir principai. Turime atskirti vis dar tebesančias tarnybines privilegijas ir nesąžiningą naudojimą tarnybine padėtimi”, – spaudos konferencijoje teigė Seimo opozicijos lyderis Andrius Kubilius.

“Pamenu savo pastangas sugriauti privilegijų sistemą,

kai man teko vadovauti Vyriausybei ir buvome įkūrė “Biurokratijos saulėlydžio” komisiją. Tada pamatėme, kiek visokių poilsio namų, specialiųjų poliklinikų valstybės įstaigos yra prikūrusios ir išlaiko. Ne viską pavyko tuo metu panaikinti. Bet po to nebegirdėjau jokių pastangų. Ir šiandien jų nematau. Todėl matydamas valdančiosios daugumos ir Vyriausybės neryžtingumą ir blaškymą bandant “nuėmus” kelias iešmininkų “galvas” išsaugoti visą privilegijų sistemą, aš įregistruavau įstatymo projektą, kuriuo siūlau naikinti visą tarnybinių privilegijų sistemą”, – sakė A. Kubilius.

Minėtame įstatymo projekte A. Kubilius siūlo nustatyti, kas yra tarnybinių privilegijos. Juo ketinama uždrausti valstybės institucijoms tiesiogiai ar netiesiogiai kurti tarnybines privilegijas. Taip pat būtų pavessta Vyriausybei padaryti visų dar išliekančių tarnybinių privilegijų aprašą, taip pat pateikti teisés aktus, kuriais tokios privilegijos būtų naikinamos.

“Tikiuosi, kad tokiam paprastam įstatymo projektui pritars ir valdančioji dauguma, o mes Lietuvoje pagaliau

išsivaduosime iš sovietinių tarnybinių privilegijų palikimo”, – sakė A. Kubilius.

Balandžio 4 d. jis buvo susitikę su Seimo opozicinių frakcijų seniūnais ir aptarė Seimo kanceliarijos privilegijų skandalą. Buvo nutarta, kad šis skandalas sudavė stiprų smūgį Seimo autoritetui ir smukdo pasitikėjimą viso politine sistemo. Tai yra dėsninė pasekmė jau šešerių metus tebesitęsančio ydingo vadovavimo Seimo darbui ir politinė atsakomybė už tai pirmiausia turi priimti Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas.

Seimo opozicijos atstovai taip pat sutarė, kad Seimo kanclerio A. Kregždės atleidimas iš pareigų neišsprendžia Seimo pirmininko A. Paulausko atsakomybės klausimo. Todėl Seimo opozicija artimiausiu metu siūlys Seimui svarstyti dėl pasitikėjimo A. Paulausku.

Tačiau Seimo pirmininkas pertos atsakomybės. Parlamentinės opozicijos planus inicijuoti nepasitikėjimo juo svarstyti A. Paulauskas apibūdino kaip norą “sukartis vius Seimo sunis ant Seimo pirmininko”.

Ingrida VĖGELYTĖ

Ivykiai, komentara

Čekistų akibrokštas

Lenkijos ambasada Maskvoje gavo Rusijos vyriausiosios karos prokuratūros “dovanėlę” – “teisingumo” institucijos sprendimą dėl Katynės miške 1940 m. balandžių-gegužę įvykdytų masinių lenkų karininkų žudynių. Rusijos karos prokuratūrų dokumente pabrėžiamas, kad nužudyti lenkų karininkai negali būti priskiriami politinių stalininių represijų aukoms.

Formalai Rusijos prokurorai neva tyrė prieš keletą metų pateiktą Katynėje nužudyto Lenkijos poručiko našlės ieškinį, kuriamo ji praše pagal Rusijoje galiojančius įstatymus pripažinti sušaudytą vyrą stalininių represijų auka. Rusijos karos prokuratūros atsakyme teigiamas, kad tam nėra jokio pagrindo. Kitaip tariant, jokių represijų, masinių žudynių nei Katynės miške, nei kurit nebuvo.

Galima priminti, kad visą pokario laikotarpį Sovietų

sajunga ir komunistinė Lenkijos liaudies respublikos valdžia teigė, kad lenkų karininkus nužudė hitlerininkai. Tik 1990 m. pirmas ir paskutinis SSRS prezidentas M. Gorbačiovas pripažino, kad lenkų karininkus nužudė NKVD. Beje, Rusijos karos prokuratūra šią bylą tyrė net 14 metų, bet 2004 m. rugsėjo 21 d. tyrimą nutraukė. Lenkija nuolat reikalavo Maskvos pripažinti, kad Katynėje įvykdytos žudynės buvo viena iš Stalino plano sunaikinti lenkų karininkų dalį, o pats nusikaltimas įvykdytas pažedžiant Ženevos konvenciją dėl karo belaisvių. Šiuo metu pagal Rusijoje galiojantį Baudžiamąjį kodeksą tokie nusikaltimai turi būti vertinami kaip genocidas, kaltas privalo būti pripažinti netiktais vykdytojai, bet ir davusieji įsakymus.

Maskva atmetė net “genocido” žodžio paminėjimą. “Ištyrusi” bylą, Katynės žudynes prilygino kriminaliniams nusikaltimui, o žudikus įvertino tik kaip “viršijusius tarnybinius įgaliojimus” ir pabrėžė, kad nė vieno iš jų jau nebėra tarp gyvujų.

Maskva Lenkijos Tautos atminties institutui perdavė tiktais 67 tomus Katynės žudynių bylos “tyrimo” medžiagos, o likusius 182 tomus paskelbė valstybės paslaptimi. Nieko nepaiškino, kur dingę 7 tūkst. iš 22 tūkst. nužudyti Katynės miške lenkų karininkų.

Tokio cinizmo ir akiplėšiškumo Varšuva nesitikėjo netgi smarkiai pablogėjus Rusijos ir Lenkijos santykiams. Todėl suprantama Lenkijoje kilusi pasipiltinimo banga. Lenkijos Tautos atminties instituto prof. Vitolas Kuliešas Rusijos vy-

riausiosios karos prokuratūros sprendimą pavadino šokių ruojančiu ir siaubingu. Pirmiausia todėl, jog ant įsakyto sušaudyti tūkstančius lenkų karininkų puikuojasi paties Stalino parašas, o Rusijos karos prokurorai, pasipuošę generolių ir pulkininkų antpečiais, priėjo išvadą, kad tai vos ne buitinis kriminalinis nusikaltimas.

Lenkijos Seimo maršalka Marekas Jurekas Rusijos karos prokurorų akibrokštą pavadino neturinčiu precedentu ir pabrėžė, kad Lenkija apie Katynės žudynes privalo paskelbti tiesą tarpautinėms organizacijoms. Lenkijos prezidento L. Kačynskio atstovas Mačiejus Lopinskis pabrėžė, kad Lenkija suinteresuota gerinti santykius su Rusija, tačiau tie santykiai turi būti grindžiami tiesa.

Jonas BALNIKAS

Nevengiant tiesos apie emigraciją

(atkelta iš 2 psl.)

Neprisidėkime prie plepalų, kad tie Lietuvą apleidę lietuviai yra Nepriklausomybės aukos:raudonojo materializmo apakinti jie negirdėjo net Kudirkos pasmerkimo tū, kurie atsuko nugara tautai dėl svetimo "trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto".

Idomiai nuteikė nesenai girdėta žinia apie užsienyje bėdon pakliuvusius mūsų tautiečius, apgulančius Lietuvos ambasadą su pagalbos prasymais ar reikalavimais. Jei bėdon pakliuviu tie, kurie išvyko užsidirbtį ir gržti, turi moralinę teisę pagalbai. O kiti turėtų pagalbos bėdoje ieškoti kokioje nors kosmopolitinėje ambasadoje. Tačiau visi yra mūsų tautos vaikai. Tikičina, kad, neradę "kosmopolitinės ambasados", jie pažinus savos ambasados prasmę.

Deja, mūsų žiniasklaidoje per dažnai pasitaiko skatinimų išvykti. Rodomi tik "laimingieji" – ten išskirti besilinksminantys išeivai. Kalbama tik apie tai, kiek uždirbama, o ne kiek tai kainuoja išvairiais neparodomais būdais.

Ypač apgailėtini tie, kurie žada sugržtīti, "kai Lietuvoje bus viskas geriau". Jie yra lyg sūnūs, sakantys ligotai motinai: "kai tu prikapsi malką, užkaišiosi stubos sienų plyšius, pakūrensi krosnį, aš sugržiu." Tačiau ir tokie gali gržti kaip "sūnūs palaidūnai".

"Protų nutekėjimo", išnaudojus Lietuvos Respublikos aukštąsias mokyklas, susabdytui padėtų Pirmojoje Respublikoje naudotas atsimokėjimo už valdiškas stipendijas metodas. Stipendiinkas pasirašydavo sutartį, kad Lietuvoje ar užsienyje baigęs mokslus, bent trejus metus dirbs Lietuvoje jam nurodytoje srityje.

Dabar tokią sutartį turėtų pasirašyti kiekvienas i aukštajį mokslą kopiąs Lietuvos pilietis. Jei nelieki dirbtī Lietuvoje, apmokėk pilną, realią išmokslinimo kainą, ir suprocentais. Antraip, kaip prasiskolinęs valstybei, būsi išbet kur sugrąžintas.

Tad žiūrėkime į emigraciją blaivai, vadinkime daiktus tikraišiais vardais. Tai padės sustabdyti pabėgėlius ir grąžinti dalį pabėgusiu nuo Tėvynės bėdų.

Nuvilnijo ataskaitinių rinkiminė susirinkimų banga

Kovo 23 d. įvyko LPKTS Pakruojo filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Jis prasidėjo tylos minute pagerbiant į Amžinybę išėjusius brolius ir seseris.

Ataskaitinį pranešimą perskaite LPKTS Pakruojo filialo pirmininkė S. Janušauskienė. Ji apžvelgė praėjusiais metais skyriuje atlikus darbus, pasidalijo rūpesčiu dėl neišspręstų klausimų.

LPKTS Pakruojo filialo kultūros komisijos pirmininkė L. Jutinskienė įvertino filialo kultūrinį gyvenimą. Anot pirmininkės, pernai filialo jėgomis buvo suorganizuota nemažai kultūrinių renginių, aktyviai dalyvauja valstybinių švenčių minėjimuose tiek Pakruojo mieste ir rajone, tiek ir LPKTS organizuotuose respublikiniuose. Finansinę filialo būklę įvertino revizijos komisijos pirmininkė J. Pluskienė.

Po buvusios valdybos ata-

Naujaji LPKTS Pakruojo filialo pirmininką Vidmantą Palujanską sveikina LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša J. Navickienės nuotr.

skaitinių pranešimų pasiskirbė svečiai: LPKTS valdybos pirmininko pavaduotoja J. Marcinkevičienė bei Šiaulių apskoordinatorius K. Arlingelevicius. Jie pasveikino susirinkusiuosius, palinkėjo vaisin-

go darbo ateinančiais metais. Įvyko Pakruojo filialo vadovybės rinkimai, buvo išrinkti delegatai į LPKTS XIII suvažiavimą, pasiūlyti kandidatai į LPKTS vadovybę. Pakruojo filialo pirmininku iš-

Tėskime patriotinį darbą

Kovo 26 d. įvykusiam LPKTS Marijampolės filialo ataskaitiniame susirinkime pirm. V. Raibikis išsamiai papasakojo apie paskutinių metų įvykius ir nuveiktus darbus. "Turbūt reikšmingiausias darbų baras – žuvusių bendražygį atminimo jamžinimas statant paminklus. Tie paminklų jokiame kitame rajone nepastatyta," – pabrėžė LPKTS valdybos pirm. A. Lukša.

Artimiausius metus numatyta atminimo lentomis pažymėti kelias vietas, susijusias su pasipriešinimo judėjimu, pavyzdžiui, Rimšų sodyboje, netoli Gižų miestelio. Toje sodyboje buvo spausdinami pogrindiniai partizanų laikraščiai.

Baigdamas pranešimą V. Raibikis sakė: "Matome, kiek Lietuvoje netiesos. Mums, nukentėjusiems nuo komunizmo, dėl to labai skaudu. Apsimelavusieji tyciojasi net iš Lietuvos valstybės Prezidento. Mes privalome dar atkakliau tėsti patriotinį darbą."

LPKTS valdybos pirmininko ir TS prezidiumo nario A. Lukšos nuomone, Marijampolės filialas galėtų būti pavyzdžiu kitiems organizacijoms skyriams. Jis išreiškė susirūpinimą dėl dabartinės padėties Lietuvoje: "Esame

Aleksandras JAKUBONIS

rinktas Vidmantas Palujanskas, valdybos nariai: A. Česnienė, L. Veličkienė, J. Šakenis, Z. Gasiūnienė.

Išrinkti delegatai į LPKTS XIII suvažiavimą: Z. Vežienė, A. Fetingis, L. Jutinskienė, M. Kelevičienė, S. Janušauskienė, L. Veličkienė, V. Palujanskas.

Kandidatu į LPKTS pirminko postą pasiūlytas A. Lukša, kandidatu į LPKTS valdybą – V. Palujanskas, kandidatėmis į LPKTS tarybą: A. Česnienė, Z. Gasiūnienė.

Po nuoširdžių sveikinimų bei sėkmės palinkėjimų buvusiai ir naujajai filialo valdybai susirinkę būstinėje LPKTS Pakruojo filialo nariai dar ilgai nesiskirstė namo. Jie šnekučiavosi, maloniai bendravo, o pavasarinė nuotaika, apgaubusi dalyvius, tarsi žadėjo idomius, prasminges metus.

Vidmantas PALUJANSKAS

Aptarta veikla

Kovo 29 d. LPKTS Jurbarko filialo nariai atskubėjo į ataskaitinę rinkiminę konferenciją. Joje dalyvavo 109 nariai, svečiai iš Kauno – A. Lukša, LPKTS valdybos pirmininkas, ir A. Balašaitis, A. Zairys, Jurbarko r. meras. Konferencijai pirmininkavo Aldona Vilkelienė ir Edvardas Strončikas, sekretoriavo Eugenija Klimaitienė ir Nijolė Raščiauskienė.

Tylos minute buvo pagerbtas žuvusiu ir mirusiu atminimas, padėta gėlių prie monumento, sugiedotas Lietuvos himnas.

LPKTS Jurbarko filialo valdybos ataskaitą perskaite dim. mjr. Algirdas Genys, filialo valdybos pirmininkas Petras Gervylės neatvyko dėl ligos. Revizijos ataskaitą pristatė komisijos pirmininkė Onutė Janušauskienė.

Filialo valdybos pirmininko ataskaitoje nuskambėjo pasididžiavimo gaida, kad jau 16 metų darbuojamės neprisklausomoje Lietuvoje, esame Europos Sajungos ir NATO nariai, žengiame į prieš, nepaisydami visų gyvenimo blogybų. Išreikštasis susirūpinimas dėl narių gretų retėjimo: per 17 skyriaus gyvavimo metų daugiau nei pusė narių išėjo į Amžinybę. Kalbėta apie nuveiktus darbus tvarkant aplinką prie paminklų, juos restauruojant, pasidžiaugta, kad deramai pagerbiamas mirusiu atminimas.

LPKTS Jurbarko filialo nariai buvo pakvieti aktyviai prenumeruoti ir skaityti

"Tremtinį", rašyti į jį. Padėkota choro "Versmė" nariams ir vadovei Marijai Tautkivienei už skambias dainas, garsinančias Jurbarko buvusius tremtinius ir politinius kalinius ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, aktyviems valdybos nariams, pagalbininkams, kultūros centro darbuotojams už galimybę naujotis patalpomis, rajono meurai A. Zairiui ir rėmėjams už suteiktą paramą.

Rajono meras A. Zairys į dalyvius kreipėsi šiltais žodžiais, pavadindamas juos tautos turtu, turinčiu didžiulę gyvenimo patirtį. LPKTS valdybos pirm. A. Lukša perdavė linkėjimą nuo Seimo nario, LPKTS pirmininko Povilo Jakucionio ir "Tremtinio" redakcijos. Kvietė gerbti vienas kitą, neterštis garbingo vardo, linkėjo sveikatos, sėkmės artejančių šv. Velykų proga.

Po pasisakymu buvo patvirtintos ataskaitos, išrinkta papildyta filialo valdyba ir Revizijos komisija, išrinkti delegatai į LPKTS suvažiavimą Kaune. Įtekti LPKTS padėkės raštai Pranui Bacevičiui, Birutei Beržinskienei, Sigitui Pažereckui, Aldonai Meškauskienei, Vincui Verbickui.

Skambiomis ir verčiančiomis susimąstyti dainomis konferenciją užbaigė choras "Versmė".

Konferencijos dalyviai dalyvavo narystės NATO antrųjų metinių minėjime.

Eugenija KLIMAITIENĖ

2006 m. balandžio 6 d.

IREMINTYUS

Nr. 14 (699)

5

Nuo grindinio akmens iki žmogaus širdies

(atkelta iš 1 psl.)

Vertinga knyga

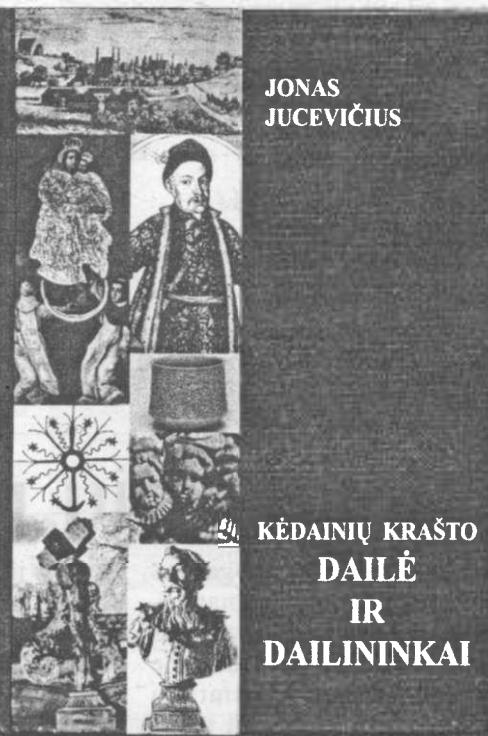
“Žmonėms reikia žinoti savo šalies, savo krašto istoriją, kultūrinį palikimą, kurio nemažą dalį užima dailė, – rašoma knygos pratarmėje. – Ji, kaip ir visas menas, gerai tarpsta ten, kur yra tvirtas kultūrinis pagrindas”.

Knygoje pristatomomi Kėdainiai ir Kėdinių kraštai nuo seniausių laikų, apžvelgiamas ekonominis ir kultūrinis krašto formavimasis, įvairių laikų meno vertybės.

Monografijoje rasiame ir visoje Lietuvos garsių menininkų, gimusiu ar gyvenusių, kūrusiu Kėdiniuose. Vienas iš jų – Juozas Svirskis (1835–1916), žymus lietuvių liaudies skulptorius, dievdibys, sukūrės apie 230 kryžių, iš kurių apie 60 aptrupėjusių, apsamausoju sių ir dabar rymo prie sodybų, kelių, kapinėse. Šio savamokslio menininko šeimą skaudžiai palietė 1863 m. sukilimas – jis vienas išliko iš penkių brolių ir šešių seserų, žuvusių

kovose ar ištremtu į Sibirą. Didžiulį indėlį į kultūros lobyną įnešė dailininkas pedagogas Alfonsas Vaškevičius (1903–1977), dirbęs ir kūrės Kėdiniuose, karinio tribunolo nuteistas 25 metams, kalėjęs Karagandos, Džezkazgano lageriuose.

Knygoje aprašomi ir ne-priklasomybės kovų paminklai. Keletas iš jų: pagal geležinkelio techniko Zal-

JONAS
JUCEVIČIUSKĖDAINIŲ KRAŠTO
DAILĖ
IR
DAILININKAI

nieriūno projektą kėdainiečių pastatytas paminklas žuvusiems už Tėvynę 1918 m., architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio suprojektuotas piramidės formos paminklas savanoriui Povilui Lukšiui – pirmajai Lietuvos kariuomenės aukai kautynėse su bolševikais (1929), paminklas žuvusiems Lietuvos savanoriais Kėdiniuose pagal Kosto Rameikos projektą (1938).

Beje, Kostas Rameika (1903–1948) – daugelio paminklų nepriklasomybės kovose žuvusiems kariams autorius. Jis – Kauno meno mokyklos auklėtinis, dail. J. Vienožinskio mokinys, Kėdinių gimnazijos piešimo mokytojas. Manoma, kad kagiebistai, inscenizavę apiplėsimą, jį sunaikino kaip nelojalų sovietų valdziai.

Pasak Juozo Rimkaus, šiais metais ketinama surengti dar tris “Provincijos iššūkius” – susitikimus su Raseinių, Kaišiadorių, Jonavos žmonėmis.

Jolita
NAVICKIENĖ

Laisvės kovų ir netekčių paminklai

Gedimino stulpai Užpoliarėje

Buvusiose Intos kaiminių ir tremtinių kapinėse tarp gausybės bevardžių kryžių, susijetesių salelėje ties lietuvišku paminklėliu “Negrūžusiems”, rasiame du vienodus kalto metalo kryžius, kurių apatinė dalis papuošta masyviais Gedimino stulpais. Gedimino stulpai tolomoje Šiaurėje! Toki simbolij ir Lietuvoje aptiksime tik ant stambesnių paminklų Nepriklasomybės kovų įvykiams pažymėti. O čia – asmens kapas, pažymėtas Gedimino stulpais, gūdžiaiš totalitarizmo laikais, kada šio simbolio viešas demonstravimas Lietuvoje būtų baigėsis neišvengiama pažintimi su ta pačia Inta.

Tokius antkapinius kryžius Intoje aptikau net tris. Trečias – kitose, tolokai esančiose, visiškai su naikintose kapinėse. Visi vienodi, kruopščiai padaryti, matyt, vieno meistro. Gedimino stulpai tvarkingai iš-

Antkapinis kryžius su Gedimino stulpais
Intos lietuvių kapinėse. 2003 m.

pjauti iš 25 mm storio metalo plokštės – ne vienos valandos metalo staklininko darbas. Kas tas drąsus nagingas šių kryžių autorius? Kas tie, drįsčiau teigt, karų vyrai, po

jais radę amžinojo polilio vietą? Néra abejoniés, kad tokius paminklus pastatė asmenims, turintiems autoritetą tarp Lietuvos politinių kalinių, tikriausiai narsiemis partizanams, patriotams, kovotojams už savo krašto laisvę. Nusiimk kepurę, praeivi, jei kada čionai užklysi!

Kryžiuje, kurį matote nuotraukoje, išliko lentelė ir net išblukusi fotografija. Tai Antano Puodžiūno (1918–1955), skiemoniškio, tragiskai žuvusio, kaip skelbia užrašas, toli nuo tévynės, kapas.

Nuo kitų kryžių lentelės nuplėštos. Viens kryžius ženklinio, anot buvusio intiškio Gedimino Trakimo, Ketvirčio, kurio palai-

kai pervežti į Lietuvą, kapą.

Deja, šiandien gausūs Intos lietuvių kapai aplieisti ir nelankomi.

Rimvydas RACĒNAS
Autorius nuotr.

Naujos knygos Apie gyvenimą ir žygdarbį

“Gyvenkit laisvi ir laimingi” – taip pavadinta Stanislovo Abromavičiaus knyga apie 1991-ųjų sausio 13-ąją prie Televisijos bokšto žuvusio kauniečio Tito Masiulio gyvenimą ir žygdarbį. Šis leidinys – dovana visiems suvokiantiems tragišką Sausio 13-osios įvykių prasmę ir vertę.

Knygos leidimą rėmė LR Seimo Laisvės gynimo 15-ųjų metinių minėjimo komisija ir Kauno miesto bei rajono savivaldybės. Ji išdalyta Lietuvos mokykloms, bibliotekoms, ugdymo įstaigoms.

I kny� sudėti Tito Masiulio mama, tėvo, giminai ir artimųjų, draugų prisiminimai. Ji gausiai iliustruota Tito mamos Vitalijos Krivickienės išsaugotomis fotografijomis. Lietuvos istoriros instituto profesorius habil. dr. A.Tyla raše: “Neteko skaityti analogiškų veikalų apie kitus dramatiškos Sausio 13-osios nakties Lietuvos didvyrius. S.Abromavičius surado tokią formą, kuri skaitytojų autentiškai atveda į nuoširdų susitikimą su Tito asmenybe”. Knygoje nuosekliai pateikiami pasakojimai, prisiminimai apie Tito senelius, tėvus ir ne per daug joje pasakojimų apie Tito gyvenimą: tik atkarpa nuo vaikystės iki Atgimimo metų. Tačiau autorius patvirtina seną išmintį, kad žmogumi per metus ar dvejus netampa. Tik genuose jis paveldi charakterio bruožus, pasiaukojimo, užuojaautos kitiems, meilės Tėvynei supratimą. Tito Masiulio Tėvynės meilė nebuvo tik paprassta deklaracija. Jis ją išsiugdė ir subrandino savaje.

“Titas Masiulis buvo akmirkos herojus. Kai jo gyvybė užgeso ant Lietuvos Ne-

priklasomybės aukuro, iškélé jį virš mūsų ryškiu šviesuliu, kuris spindės tūkstančius metų”, – mano skulptorius Robertas Antinis.

“Per kruvinus Sausio 13-osios įvykius sėdėjau namuose ir žiūréjau televizoriu (...). Pranešė apie žuvusiuo-

Stanislovas Abromavičius

GYVENKIT LAISVI IR LAIMINGI

Apie Tito Masiulio gyvenimą ir žygdarbį

sius prie Televisijos bokšto. Paskelbė ir Tito Masiulio pardavę. Nudiegė širdį. Supratau, kad tai mano auklėtinis, nes jau paskutinio susitikimo metu mačiau jo ryžtą. Jis garsiai kalbėjo apie Tėvynės skaudulius. (...) Žuvo mano Titas. O kodėl mano, jis darbar mūsų visų, visos tautos didvyris...”, – raše Kauno politechnikumo grupės vadovė Janina Sučilienė.

“Mane slėgė baisus nerimas, nuo jauta kažko blogo, nors negalvojau, kad tai galėtų būti mirtis. Maniau, kad tokia masė žmonių, kokią mačiau per televizorių, gali sutrypti mano jauniausią dukterį Giedrę. Gailėjausi ją į tokį minios susibūrimą išleidusi. Dėl Tito nesijaudinau (...). Jis tvirtas, užsigrūdinęs, visas negandas atlaikys...”, – prismaena Vitalija Krivickienė, Tito mama.

Knyga “Gyvenkit laisvi ir laimingi” pasirodė pačiu laiku – kai iš mūsų atminties dar neišblėso skaudūs įvykiai, o pasiaukojimas dėl Tėvynės šiandien toks svarbus.

Asta ŠAUKĖNAITĖ

Besirengiant dainų ir poezijos šventei "Leiskit į Tėvynę"

Spausdiname pataisytą dainos "Dieve, grąžink visus" variantą ir naują dainą "Gimtinė" moterų chorui

Dieve, grąžink visus

muzika ir žodžiai V. Šablevičiaus
Redakcija A. Driuko

Voice

Moderato

Piano

Te - vy - nė šau - kia jus, gim - ti - nej lau - kia jus, su - grąž - ki - te trem - ti - nai
Gra - žin - kit j na-mus pa - kly - du - sius vai - kus, kol dar gy - va tau - ta mūs

Pno

j na-mus. Pa - kil - kit is duo - biu, is tund - ru ir tai - gū
Lie - tu - va. Ne - leis - ki mums pra - žūt, lie - tu - viais no - rim būt

Pno

su - sto - ki - tc priec kry - ziaus ra - tu. **mp** Mel - dziam Ta - ve, Vieš - pa - tie,
ne - leis - ki ne mes pra - som Ta - ve. Pra - som Ta - ve, Vieš - pa - tie.

Pno

is - girs - ki mus, gra - žink vi - sus //stip - rink mus.
pa - lai - mink mus, su - stip - rink mus.

Pno

Pabaigai
//stip - rink mus.

Pno

Pabaigai

Gimtinė

muz. J. Pavilonio
žodž. A. Dabulskio

Moderato
mf

Voice

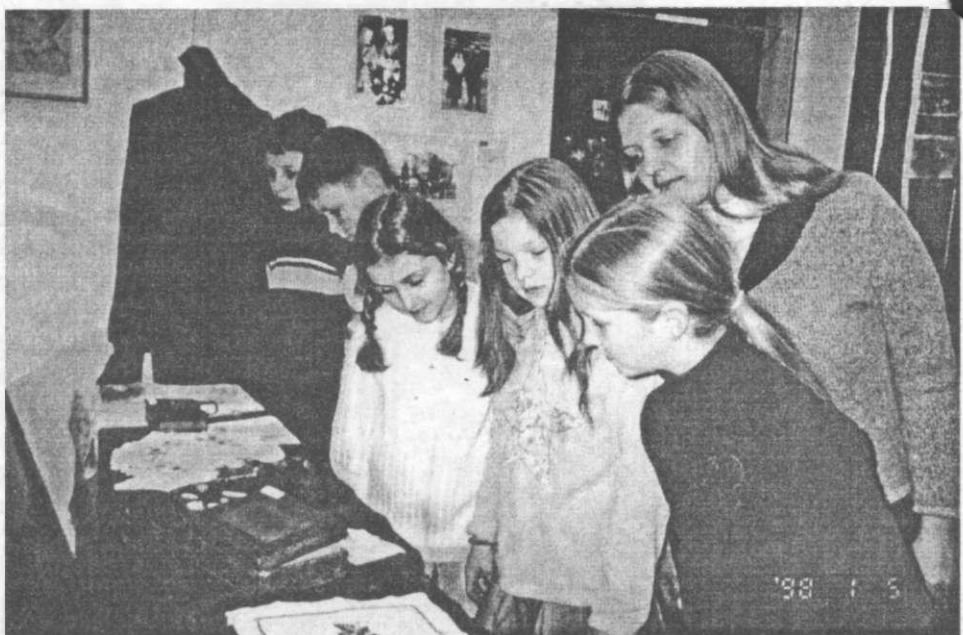
1. Va - ka - re kiek - vie - no - je pa - lau - kėj
su - te - ma var - du ta - ve pa - sauks. Vi - sa - žé - mė ap - ke
liau - ki, ne - gir - dé - si nie - ko pa - na - sauks. Kartojimui Pabaigai
3./niu.

1. Vakare kiekvienoje palaukėj
Sutemos vardu tave pašauks.
Visą žemę apkeliauki –
Negirdėsi nieko panašaus. 2 k.
2. O naktim, tarsi rasos lašeliai,
Tyros žvaigždės byra iš dangaus.
3. Kažkada į tai ranka numoje,
Nusigrįž su karčiu šypsniu,
Grįš klajūnai, grįš namolei
Mintimis ar pelenų žypsniu. 2 k.

Rankdarbių paroda

Marijampolės Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejuje naudoja įvairias bendravimo su lankytuojais formas. Vasario 14 dieną atidarėme buvusių politinių kalinių ir tremtinų rankdarbių, siuvinį, mezginių parodą. Rankdarbiuose gausu tautinių patriotinių motyvų, nelaisvės simbolių. Tai byloja apie nepalaužiamą politinių kalinių, tremtinų dvasios tvirtybę, tikėjimą tiesos ir gėrio pergalę. Parodoje buvo eksponuojami ir 1941 m. tremtinio, Kazlų Rūdos gy-

dona Vilutienė ir muziejaus darbuotoja Liuda Kaminskienė. Moterys, rankdarbių autorės, dalijosi prisiminimais, kokiomis sunkiomis kalinių sąlygomis jie buvo sukurti. Lagedriuose drausdavo turėti net adatą. Tačiau išradingos kalinės pasinaudodavo surasta zonoje vinimi, kelių centimetrų vielos galiuku. Adatą kartais atstodavo plastmasinių šukų prakiurdytas dantukas. Įvairiai būdais buvo stengiamasi prasimanyti siūly – buvo ardomos kojinės, skepetos, se-

Moksleiviai su mokytoja apžiūri parodą

Autoriaus nuotr.

ventojo, dailininko Vytauto Gelgotos muziejui padovanotas paveikslas "Pabėgimas iš tremties" bei medžio drožiniai: tremtinė su mergaite tarp bėgių (autorius A. Bublys), skydo formos medžio raižinys "Tauro apygarda" – Vycio Kryžiaus ženklo kompozicija su kalaviju ir ažuolo lapų ornamentu (autorius V. Čerkauskas), meniškos dėžutės (autorius P. Maknevičius).

I atidarymą susirinko gausus marijampoliečių būrys. Renginį vedė buvusi pirmoji muziejaus vedėja Al-

nos pirštinės, maišai. Siuviniai buvo visaip slepiami, pavyzdžiui, po šimtasiūlės pamušalu, ir vis tiek nemažai buvo prarandama per kratas. Siuvinėti tekdayo slapčiomis, nes įkluvus, ypač su siuviniu patriotine simboliaka, grėsė mažiausiai kelios paros karcerio. Kaliniai sakydavo, kad penkios dienos karcerio sutrumpina žmogaus amžių penkeriais metais.

Per kovo mėnesį muziejų aplankė net 14 ekskursijų.

Algimantas LELEŠIUS

2006 m. balandžio 6 d.

TREMINTINYS

Nr. 14 (699)

7

Iš seno albumo

Buvome drasūs

Gimiai ir augau Panevėžio aps. Subačiaus valsč. Erškėtinės kaime. Dešimties metų Subačiaus miestelio bažnyčioje tapau angelaičiu ir patarnaudavau šv. Mišioms. Nuo 1947 m., jau būdamas partizanų ryšininkas, giedojaus tos pačios bažnyčios chore. Tuo metu Subačiaus bažnyčios chore buvo net 57 choristai, vadovavo vargonininkas Gimžauskas. Choras buvo labai aktyvus. Ne vien giesmes giedojo, bet ir dainavome tuo metu populiaras dainas. Išdrįsdavome užtraukti ir patriotines. Laisvu laiku važinėjome po parapijos mokyklas, rengdavome vakarėlius. Tuo metu mūsų choristų, buvo 75 žmonės, daugiausia jaunimas.

1948 m. po didžiojo trėmimo mums koncertuoti uždraudė. 1948 m. rugsėjo 22 d. mane areštavo. Tai įrodė, kad tuometinis jaunimas buvo labai aktyvus – nors ir grėsė areštatas, bet mes to nebijojome. Tai buvo tam tikras mūsų pasipriešinimo būdas.

Pateikiu to laikotarpio nuotrauką. Tarp jų ir dviejų mūsų krašto partizanų – Juozo Pilkausko-Martino ir Kazio Kadžiaus-Karuko. Per pastarajį aš tapau Petro Masiilionio-Napalijono partizanų būrio ryšininku. Juozo Masiilionio tėvas sušaudytas 1944 m., sėjant rugius. Petras Masiilionis-Napalijonas, partizanų būrio vadas, žuvo 1947 m., Jonas Masiilionis – vokiečių okupacijos metu Vilniaus krašte nuo raudonujų. Juos aprašiau 1998 m. išleistoje knygoje "Kovoje dėl Lietuvos laisvės".

Mes buvome drasūs ir veiklūs, nors gerai žinojome, kas mums už tai gresia. Aukojome savo jaunystę ir brangų laiką Lietuvos visuomenei.

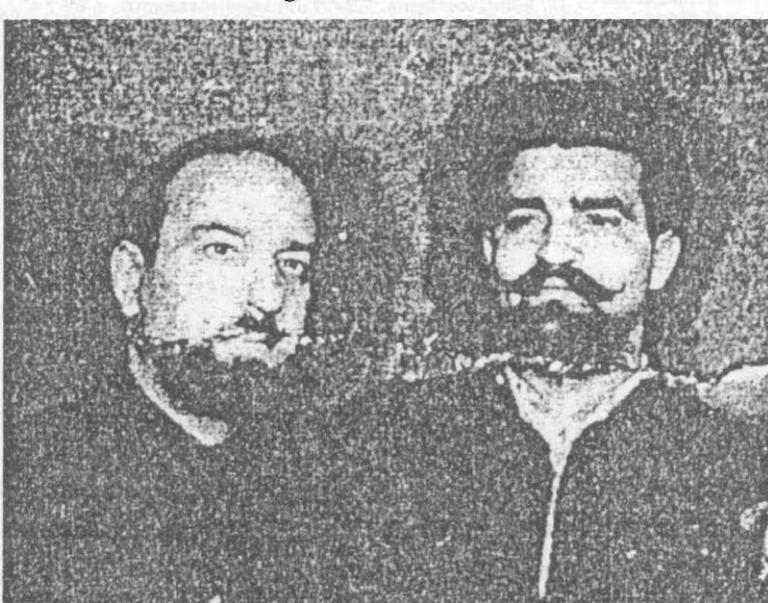
Antanas ŠIMĖNAS

Juozas Masilionis ir sunus Petras bei Jonas

Subačiaus bažnyčios chorus. Sėdi: viduryje – klebonas Vincentas Beinorius (su akiniais), iš dešinės – vikaras Matulis, iš kairės – vargonininkas Gimžauskas. 1948 m.

Juozas Pilkauskas-Martinas ir Kazys Kadžius-Karukas
(suimtas, mirė Vorkutoje)

Skelbimai

Balandžio 7 d. (penktadienį) Kaišiadorių savivaldybės salėje įvyks atkurtos Didžiosios Kovos apygardos ataskaitinis rinkiminis suvažiavimas. **11 val. šv. Mišios** Kaišiadorių katedroje. Kviečiame LLKS narius aktyviai dalyvauti.

Balandžio 8 d. (šeštadienį) **11 val.** Alytaus A. Juozapavičiaus šaulių rinktinės salėje, S. Dariaus ir S. Girėno g. 10, įvyks LLKS Dainavos apygardos ataskaitinis rinkiminis suvažiavimas. Prašome dalyvauti LLKS narius.

Kviečiame

Balandžio 10 d. (pirmaidėnį) 12 val. buvusioje Čibirų sodyboje prie paminklinio kryžiaus, Strazdų kaime, Utenos rajone, įvyks Vytauto apygardos partizanų vadovybės 55 metų žiūties paminėjimas.

Obelių istorijos muziejuje veiks minėjimui skirta Mykolo Dirsės tapybos paroda.

Kviečiame dalyvauti.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Antanas Obelienius 1930–2006

Gimė Šakių r. Lekėčių valsč. Riogliškių k. 1945 m. nelaimingo atsitikimo metu buvo nutraukta dešinioji ranka ir kairos rankos pirštai. 1947 m. buvo suimtas už patriotinius eilėraščius ir nuteistas 10 metų pagal 58 str. 1954 m. I gr. invalidas ir suėmimo metu buvęs nepilnametis paleistas iš Rusijos kalėjimo. Grįžo pas tėvus, vėliau persikelė į Kauną, vedė. Dirbo buhalteriu Kauno dailės kombinate. Su kairiaja ranka, ant kurios buvo tik pustrečio piršto, rašė, dailiai piešė, vašku margindavo velykinius margučius.

Palaidotas Lekėčių kapinėse.

Užjaučiame žmoną, seseris ir artimuosis.

LPKTB Kauno skyrius

Antanas Ašmenskas 1917–2006

Gimė Geruliu k., Prienų r., ūkininkų šeimoje. Gyveno su broliais Jonu, Vytautu ir Juozu. 1945 m. Aukštadvario žemės ūkio mokyklos diplomantas, spėjės užveisti didelį sodą, buvo nuteistas 25 m. Iki nuosprendžio, dar Lietuvoje, saugumo tardymo izoliatoriuje neteko akies. Kalėjo Komijoje, Vorkutos lageriuose, dirbdamas alinančių darbų anglies kasyklose. Kalinio dalia teko ir broliams. Tėvai slapstėsi nuo trėmimo. 1956 m. Antanas pasiekė tėvų namus. Jis iki paskutinės akimirkos buvo žvalus, rūpestingas.

Palaidotas pirmosiose Alytaus kapinėse.

Liūdi žmona, vaikai, artimieji

Antanas Bijaikis 1922–2006

Gimė Šiaulių r. Raudėnų parap.

Kentraičių k., gausioje ūkininkų šeimoje. Antanas dirbo žemės ūkio, vėliau – geležinkelio darbus. 1949 m. buvo suimtas, tardytas ir ištremtas į Irkutsko sr. Budaibinsko r. Dirbo sunkų ir alinančių darbų aukso kasykloje. I Lietuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Kuršėnuose. LPKTS narys – nuo šios organizacijos įkūrimo. Buvo nuoširdus ir sąžiningas.

Palaidotas Šiaulių r. Raudėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosis.

LPKTS Kuršėnų filialas

Aldona Genovaitė Izakėnaitė 1934–2006

Gimė Ukmurgės aps. Vepsių valsč. Bečių dvare, Povilo ir Marijonos (Šarkaitės) Izakėnų šeimoje. 1948 m. išvežta į Igarką, Krasnojarsko kr. Dirbo paštininke, mokėsi vakarinėje mokykloje. Baigė Tomsko medicinos instituto Farmacijos fakultetą, apgyné chemijos mokslo kandidatės disertaciją, tapo docente. Negalėdama įsidarbinti Lietuvoje, iki 1970 m. dirbo Tomsko pedagoginio instituto Chemijos katedroje, 1970–1990 m. – Smolensko pedagoginiame institute. Paraše 70 moksliinių darbų ir šimtus pedagoginių straipsnių. Grįžusios į Lietuvą senoji nomenklatura neleido dirbti pedagoginio darbo. Pavyko įsidarbinti LR Seimo nario padėjėjā. Nuo 2000 m. buvo visuomenine Seimo nario padėjėjā. Nuo Lietuvos neprisklausomybės atkūrimo buvo LPKTS narė, daug prisidėjo prie buvusių politinių kalinių ir tremtiniių reikalų tvarkymo.

Palaidota Karveliškių kapinėse.

LPKTS Vilniaus skyrius

Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje (Radastų g. 2) iki

balandžio 20 d. pratęsiama Nikolajaus Rericho tapybos reprodukcijų paroda "Grožio kelias". Kviečiame apsilankyt. Informacija tel. (8 5) 272 8384, Lietuvos N. Rericho draugijos pirmininkė Irena Zaleckienė.

SL 289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

El. paštas: tremtinyse@erdves.lt , LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas.

Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3940. Užs. Nr.583

Kaina 1,20 Lt